

INTEM

2020-05-18

Ärendenummer: 20/000423

Till Miljödepartementet

Remissvar – Vägen till en klimatpositiv framtid, SOU 2020:4

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida, har givits tillfälle att yttra sig om remiss Vägen till en klimatpositiv framtid, SOU 2020:4 (Dnr. M2020/00166/Kl) daterad 2020-02-19.

Sida begränsar myndighetens kommentarer till de delar av dokumentet som är av relevans för myndighetens verksamhet. Detta gäller framför allt förslaget om att Energimyndigheten, Naturvårdsverket och Sida tillsammans rekommenderas få i uppdrag att ge förslag på hur insatserna inom klimatfinansiering genom utsläppsminskningar och internationella insatser för kompletterande åtgärder bäst samordnas, bl.a. mot bakgrund av utredningens förslag till nytt program för internationella insatser i medelinkomstländer som Energimyndigheten rekommenderas få i uppgift att hålla samman.

Sida önskar inledningsvis göra förtydliganden som berör hur myndigheten styrs av regeringen samt också hur det system som används för rapportering av klimatrelaterade insatser är uppbyggt.

Sidas verksamhet regleras av myndighetsförordningen (2007:515), Regeringens förordning (2010:1080) med instruktion för Sida, Regeringens årliga regleringsbrev, samt enskilda regeringsbeslut. Utöver geografiska och tematiska strategier styrs verksamheten också av strategier för olika verksamhetsområden såsom till exempel humanitärt arbete och forskningssamarbete¹. Dessa strategier är sedan vägledande för de avtal om samarbeten och insatser som myndigheten ingår för att uppnå målen som formulerats i strategierna. Utöver detta har Sida också en roll som expertmyndighet åt regeringen.

Målet för Sveriges arbete med internationellt bistånd är att bidra till bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. För att uppfylla det biståndspolitiska målet ska myndighetens verksamhet genomsyras av fem perspektiv, varav miljö- och klimatperspektiv är ett². Sida arbetar kontinuerligt med att integrera både miljö och klimat i insatserna.

¹ Totalt 44 strategier

² De fem perspektiven är fattiga människors perspektiv, rättighetsperspektivet, konfliktperspektivet, jämställdhetsperspektivet, samt miljö- och klimatperspektivet.

Rapporteringsformatet för klimatrelaterade insatser görs i enlighet med de riktlinjer som ges av OECD/DAC. Detta innebär att det som redovisas är utbetalda medel som går till anpassning, utsläppsminskning eller insatser som redovisas som båda kategorierna. Detta utgör sedan en del av den rapportering som ingår i Sveriges rapportering till UNFCCC.

Givet det ovannämnda har Sida följande kommentarer vad gäller de delar i utredningen som direkt berör myndigheten.

Sida bedömer att myndigheten inom ramen för pågående verksamhet och styrning, inte kan medverka i större omfattning till den samordning som föreslås om ett nytt program för internationella insatser i medelinkomstländer. Detta beror i stora delar på att målen för Sidas verksamhet och målet för det föreslagna programmet inte sammanfaller. Sidas mål för verksamheten är att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Sidas verksamhet riktar sig till de allra fattigaste och utsatta grupperna med ett stort fokus på sköra stater.

Vidare bedöms det svårt att se hur förväntade resultat ska kunna uppnås av den typ av samordningsuppdrag som utredningen föreslår. Detta beror bland annat på den tematiska bredd och det stora antalet insatser som Sidas arbete omfattas av. En ytterligare utmaning är att mäta utsläppseffekten per insatt krona givet att Sidas klimatbistånd idag endast tittar på utbetalda medel i enlighet med OECD/DAC:s riktlinjer. Många insatser är även samfinansierade av flera givare i stora fonder och det går inte att identifiera effekten av just den svenska kronan ("attribution"). Det finns heller inte idag ett centralt system för att redovisa beräknade utsläppsminskningar som alla givarländer använder.

Utredningen konstaterar att det inte skett någon större samordning mellan de tidigare investeringarna som gjorts under 2010-talet i framför allt CDM-projekt (Clean Development Mechanism) under Kyotoprotokollet men även andra insatser inom näraliggande områden, så som finansiering med biståndsmedel av åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser i minst utvecklade länder. Sida bedömer att en anledning till detta är att insatser som Sida hanterar har som mål att minska fattigdom. För Sidas del handlar dessa insatser till stor del om elektrifiering och småskaliga lösningar för att öka tillgängligheten till el för fattiga människor. Denna typ av insatser bidrar också till utsläppsminskningar.

Det sker redan idag en välfungerande samordning i form av avstämning och dialog mellan Sida och Energimyndigheten runt Energimyndighetens internationella klimatinsatser. Sida avser fortsätta med dessa avstämningar och bedömer att det inte finns behov av ytterligare styrning av samarbetsformerna.

Slutligen noterar Sida att för att snabbt uppnå en global halvering av utsläppen och på sikt negativa utsläpp krävs ett paradigmskifte och reformer som ger en transformativ utveckling. Det är generellt angeläget att analysera hur nya program också kan bidra till en transformativ utveckling, påverka incitament och policys för att stödja en snabb omställning mot ett klimatsmart samhälle.